

ПРИМЉЕНО: 14. 09. 2017

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група ДВЕРИ
14. септембар 2017. године
Београд

Орг.јед.	Број	Прилог	Вредности
01	02-24757		17

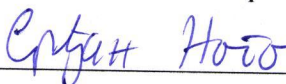
ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу одредбе чл. 107. ст. 1 Устава, те члана 40 ст. 1. тачке 1. Закона о Народној скупштини и чл. 150. ст. 1, 190. ст. 1. Пословника Народне скупштине, подносимо **ПРЕДЛОГ ДЕКЛАРАЦИЈЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ О ЗАШТИТИ СРБА У РАСЕЈАЊУ И РЕГИОНУ**, с предлогом да се узме у претрес.

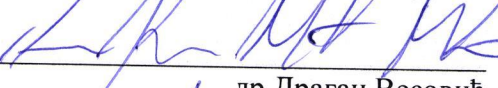
НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Бошко Обрадовић

мр Иван Костић

Срђан Ного

Зоран Радојичић

др Драган Весовић

Марија Јањушевић

Проф.др Миладин Шеварлић

ПРЕДЛОГ

Сматрајући да би декларација која би се ограничила на питања заштите права на језик, писмо и културни идентитет Срба, а која би, притом, ћутке прешла преко права српског народа на државност, односно конститутивност и на политичко-територијално самоорганизовање у оним државама у којима су Срби аутохтони и државотворни народ (Црна Гора, БиХ, Хрватска и део Македоније, тзв. Стара Србија), лишила српско национално питање елемента државности, а без којег се ово питање ван граница данашње Србије деградира у мањинско питање,

Указујући на то да државност подразумева територију, због чега је српско национално питање пре свега државно и територијално, а тек у вези са тим и после тога идентитетско,

Полазећи од намере да ову декларацију усвоје Скупштине Републике Србије и Републике Српске,

Узимајући у обзир чињеницу да од 12 милиона Срба, колико живи у свету, 5 милиона живи ван Србије,

Будући да је велики број наших сународника након распада СФРЈ, против своје воље остао ван граница Србије, емигрирао и привремено напустио своју матичну државу, те да је тиме Република Србија ослабљена у демографском, економском и у сваком другом смислу,

Препознајући чињеницу да Срби у расејању и региону пружају огромну интелектуалну, финансијску и моралну помоћ државним институцијама Србије и својим сународницима у Србији,

Констатујући да се у земљама региона поново манифестују појаве неонацизма, фашизма, ксенофобије и расне нетолеранције, посебно према припадницима српског народа, као и да све те појаве прећуткују представници Европске уније и државни органи нама суседних земаља,

Нарочито имајући у виду да су Срби тренутно најобесправљенији народ у Европи и да смо сведоци константне насилне асимилације и дискриминације, што је у супротности са Универзалном декларацијом о људским правима усвојеном од стране Генералне скупштине Уједињених нација,

Народна скупштина Републике Србије, на седници одржаној дана .....
2017. године, донела је

ДЕКЛАРАЦИЈУ
Народне скупштине о заштити Срба
у расејању и региону

1. Држава Србија и њене институције су дужне да, у складу са обавезама које произилазе из Устава Републике Србије, закључивањем билатералних споразума са свим државама у којима Срби живе, инсистирају на заштити личних и колективних права наших сународника, у складу са међународним правним актима.
2. Надлежне институције Републике Србије ће посебну пажњу посветити Србима у региону, којима се од распада СФРЈ и формирања нових држава на Балкану не омогућава очување верског, националног и културног идентитета, што није случај са националним мањинама у Србији.
3. Државне институције Србије су дужне да подстичу, финансирају и на друге начине омогуће израду научних пројеката којима ће се домаћа и светска јавност упознати са геноцидом који је српски народ доживео у 20. веку, чиме ће се вршити превенција геноцида, како српски народ у будућности не би био изложен новим страдањима на просторима југоисточне Европе.
4. Држава Србија и њене институције су дужне да креирају дугорочну државну стратегију по питању културног и просветног интегрисања Срба на Балкану, те да формирају српске културно-информативне центре у свим главним градовима држава региона, као и у великим европским и светским центрима где живе Срби.
5. Државне институције треба да по убрзаном поступку крену у решавање проблема држављанства, бирачког права, реституције, отварање архива и тајних досијеа, проблема избеглих, прогнаних и расељених Срба, као и свих других конкретних проблема наших сународника у расејању и региону.

6. Народна скупштина је дужна да кроз законску регулативу, пореске олакшице и финансијске подстицаје за инвестирање, формирање Фонда за улагање из расејања и региона, олакша повратак и укључење Срба из расејања у друштвено-политичке токове у Србији, како би се створили услови за убрзани економски развој наше земље.
7. Република Србија и њене институције су дужне да подстичу и помажу Српску православну цркву, Српску академију наука и уметности, Матицу српску и друге важне установе у пружању стручне помоћи ради очувања српског идентитета у свету.
8. Дипломатско-конзуларна представништва Републике Србије у свету су дужна да раде на помирењу и интегрисању свих српских организација, као и на отварању нових допунских школа за учење српског језика у нашим амбасадама и конзулатима.
9. Председник и Влада Републике Србије треба да искористе све законске могућности да развијају постојеће и формирају нове државне институције које би се бавиле положајем Срба у расејању и региону.
10. Република Србија мора постати правно уређено, безбедно и економски перспективно место за живот свих наших сународника који желе да се са својим породицама врате у отаџбину.

У Београду, ...2017. године

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Маја Гојковић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Уставни основ за доношење ове декларације садржан је у одредби чл. 99. ст. 1. тач. 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије, као и у чл. 8. ст. 1. Закона о народној скупштини, којим је, између осталог, прописано да Народна скупштина доноси декларације.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Полазећи од одредбе чл. 13. Устава који прописује да је Република Србија дужна да штити права и интересе својих држављана у иностранству, да развија и унапређује односе Срба који живе у иностранству са матичном државом, неопходно је да Народна Скупштина Републике Србије, по први пут у последњих 30 година, доношењем ове декларације заузме јасан политички став о овом кључном питању.

Овом декларацијом подносилац жели да Народна Скупштина, као најважније представничко тело српског народа, обавезе све државне институције да се додатно ангажују по питању заштите права и положаја наших сународника ван граница Србије, нарочито у овом тренутку, када се положај Срба ван Србије сваким даном све више погоршава, док смо у исто време сведоци запањујуће пасивности државних институција које би требало да се баве овом проблематиком.

Положај Срба ван Србије је већ 70 година проблематичан и недовољно регулисан од стране државних органа. Наши сународници, који су после Другог светског рата напустили државу, су преко 50 година сматрани за државне непријатеље и њихово укључивање у друштвене токове никад није била тема од примарног значаја за тадашњу власт. Економски мигранти који су 60-их година напуштали СФРЈ у складу са билатералним споразумима који су тада потписивани са многим европским земљама, су се врло брзо уклопили у системе нових држава. Они су временом постали озбиљна економска подршка српском народу, поготово током бурних 90-их година за време грађанског рата и велике економске кризе у којој се нашла наша земља. Срби који су 90-их и после 2000. године напустили балканске просторе, данас су у већини случајева изузетно добро статусно позиционирани у државама у којима живе и представљају неискоришћени интелектуални ресурс и потенцијал.

Другим речима, Срби ван Србије, нарочито они који живе у европским и прекоокеанским земљама, су тренутно највећи финансијски инвеститор у Србији, а и

корпус који засигурно може допринети историјском преображају српског друштва у блиској будућности.

Са друге стране, положај Срба у региону је толико лош, да су у многим државама бивше СФРЈ угрожена основна људска права гарантована свим важећим међународним актима. Не памти се да је припадницима неког народа у савременој Европи угрожено право очувања сопственог идентитета, право образовања на свом језику, па чак и у неким државама, као што је Албанија, право на коришћење свог, српског имена и презимена. Такође, припадницима нашег народа у региону, онемогућено је право на лично достојанство, с обзиром да не уживају једнаке услове запослења како би издржавали своје породице, а у неким држава, Србима нису омогућени ни елементарни услови за живот, као што је могућност коришћења струје и воде, што је случај у деловима Босне и Херцеговине.

Недвосмислено закључујемо да су Срби и у расејању и региону изложени константној асимилацији, која негде има и насилан карактер, као и перманентној борби да се не изгуби национални идентитет, а који смо успели да сачувамо у много тежим временима и у условима нижег степена развоја цивилизације.

Поред тога, државне институције које су у обавези да се баве положајем и правима наших сународника, у већини случајева не функционишу у пуном капацитету, а за многе политичаре је питање положаја Срба ван Србије и даље табу тема.

Постојали су многи покушаји од појаве вишестраначја у Србији, да се законски регулише положај Срба изван матице, као што је позитиван пример доношења Закона о дијаспори и Србима у региону из 2009. године. Међутим, многе одредбе наведеног закона се, ни дан данас, после 8 година, не примењују и не поштују.

Државне институције које се баве овим питањем, су сведене на ниво управе која већ три године нема директора, а некада су биле на нивоу Министарства и Канцеларије Владе Републике Србије. Институција Скупштина дијаспоре и Срба у региону, која је законом дефинисана као најважније организационо и извршно тело Срба ван Србије и која је у надлежности Владе Србије, већ трећу годину заредом се не састаје.

Све то са правом ствара осећај код наших сународника, да су од стране државе запостављени и маргинализовани, што врло често и истичу на својим окупљањима.

Предложеном декларацијом се стварају услови да Народна Скупштина Републике Србије, новим законским решењима омогући боље интегрисање самих Срба ван Србије, као и основа за њихово што брже укључивање у друштвено-политичке токове у Србији, што ће неминовно довести до бржег економског и културног развоја, као и до повратка у матицу многих Срба, којима је то животни сан.

Нашим сународницима из региона и расејања треба обезбедити убрзан и олакшан процес добијања држављанства, упис у Једinstвени бирачки списак као и олакшано остваривање бирачког права на месту у коме живе, кроз измене изборног законодавства, чиме би се, за почетак, остварила могућност да вишемилионска популација из српског расејања и региона може да има своје представнике у Народној Скупштини Републике Србије и да утиче на избор представника у свим државним институцијама на нивоу

Републике и тиме директно утичу на остваривање својих права и друштвено-политичке процесе у Матици.

III ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

За спровођење ове декларације нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.